

NEW YORK IN YIDDISH SONG

January 20, 2022 | 6:30pm ET

TENEMENT MUSEUM

co-sponsored by

YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Eliza Bagg, *Singer*
Paul Kerekes, *Pianist*

PROGRAM

SLEEP MY CHILD | שלאָף מיין קינד

A lullaby of Sholem Aleichem — אַ וויגליד פֿון שלום עליכם — Music by Simon Katz — מוזיק פֿון שמעון קאַץ

O ELLIS ISLAND | אַ עליס איילאַנד

Music and words by Solomon Shmulewitz — מוזיק און ווערטער פֿון שלמה שמולעוויטש —

MY AMERICA | מיין אמעריקע

Our New Hymn — אונדזער נייע הימנע

Words by Morris Rosenfeld — ווערטער פֿון מאָריס ראָזענפֿעלד — Music by Henry A. Russotto — ה. רוסאַטאָ

LONG LIVE COLUMBUS | לעבן זאַל קאַלומבוס

Music by Perlmutter & Wohl — ווערטער פֿון פּערלמוטער און וואָל — Words by Boris Thomashefsky — מוזיק פֿון באָריס טאַמאַשעווסקי

MY LITTLE BOY | מיין יינגעלע

Words by Morris Rosenfeld — ווערטער פֿון מאָריס ראָזענפֿעלד —

THE NEW YORKER TEARS | די ניו־יאָרקער טרערן

Words and Music by H. Altman — אַלטמאַן — Arranged by Joseph Rumshinsky — ווערטער און מוזיק פֿון ה. אַלטמאַן

THE GREENHORN COUSIN | די גרינע קוזינע

Music by Abe Schwartz | Words by Hyman Prizant

I LONG FOR THE EAST SIDE OF LONG AGO | איך בענק נאָך דער איסט סייד פֿון אַמאָל

Music by Alexander Olshanetsky | Words by Jacob Jacobs

IN A DARK BLUE NIGHT | אין אַ טונקל בלויער נאַכט

ALEX WEISER — אַלעקס וויזער —

EVENING | אָוונט

Morris Rosenfeld — מאָריס ראָזענפֿעלד —

BROADWAY EVENING | בראָדוויי אָוונט

Anna Margolin — אַננאַ מאָרגאָלין —

NEW YORK | ניו־יאָרק

Naftali Gross — נאַפֿתלי גראָס —

NEW YORK EVENING BY THE HUDSON SHORE | ניו־יאָרק ביי די ברעגן פֿון האַדסאָן

Celia Dropkin — ציליע דראָפֿקין —

NIGHT REFLEX | נאַכט־רעפֿלעקס

Reuben Iceland — ראַובֿן אייזלאַנד —

TO ME YOU'RE BEAUTIFUL | ביי מיר ביסטו שיין

Music by Sholem Secunda | Words by Jacob Jacobs

SLEEP MY CHILD | שלאָף מיין קינד

A lullaby of Sholem Aleichem — אַ וויגליד פֿון שלום עליכם

Music by Simon Katz — מוזיק פֿון שמעון קאַץ

TRANSLITERATION

Shlof, mayn kind, mayn treyst, mayn sheyner,
shlof, mayn zunenyu!
Shlof, mayn kroyn, mayn kadish eyner,
lyulinke lyu lyu,
Bay dayn vigl zitst dayn mame, zingt a lid un veynt;
Vest amol farshteyn mistame,
vos zi hot gemeynt.

In amerike der tate dayner, zunenyu!
Bist a kind nokh, shlof lesate, shlof zhe,
shlof lyu lyu.
Dos amerike far yedn, zogt men, iz a glik
Un far yidn a gan-eydn, — epes an antik.

ORIGINAL YIDDISH

שלאָף, מיין קינד, מיין טרייסט, מיין שיינער,
שלאָף, מיין זונעניו!
שלאָף, מיין קרוין, מיין קדיש איינער,
ליולינקע ליו ליו,
ביי דיין וויגל זיצט דיין מאַמע, זינגט אַ ליד און וויינט;
וועסט אַמאָל פֿאַרשטיין מסתמא,
וואָס זי האָט געמיינט.

אין אַמעריקע דער טאַטע דייןער, זונעניו!
ביסט אַ קינד נאָך, שלאָף לעת־עתה, שלאָף זשע,
שלאָף ליו ליו.
דאָס אַמעריקע פֿאַר יעדן, זאָגט מען, איז אַ גליק
און פֿאַר יידן אַ גן־עדן, — עפעס אַן אַנטיק.

ENGLISH TRANSLATION

Sleep, my child, my comfort, my beauty, sleep, my little son!
Sleep, my crown, my only son, lyulinke lyu lyu,
Your mother sits at your cradle, singing a song and crying;
Perhaps one day you will understand what she meant.

Your father is in America, little son!
You're still a child, sleep for now, sleep, sleep lyu lyu.
They say that America is good fortune for all
And for Jews a Garden of Eden, — something beyond compare.

(Full song features 5 more verses)

O ELLIS ISLAND | אָ עליס איילאָנד

Music and words by Solomon Shmulewitz

מוזיק און ווערטער פֿון שלמה שמולעוויטש

TRANSLITERATION

O elis ayland,
Du grenets fun frayland;
Vi groys un vi shreklekh du bist!
Azelkhe retsikhes
Dos kenen nor rukhes*,
Du plogst di geplogte umzist;
Mit tsores gekumen
Dem yam koym dershvumen,
Di getin der frayhayt derzen;
Do kumt elis ayland
Der grenets fun frayland,
Zogt, "halt,
Du kenst vayter nit geyn!"

ORIGINAL YIDDISH

אָ עליס איילאָנד,
דו גרענעץ פֿון פֿריילאָנד;
ווי גרויס און ווי שרעקלעך דו ביסט!
אַזעלכע רציחות
דאָס קענען נאָר רוחות,
דו פּלאָגסט די געפּלאָגטע אומזיסט;
מיט צרות געקומען
דעם ים קוים דערשווומען,
די געטין דער פֿרייהייט דערזען;
דאָ קומט עליס איילאָנד,
דער גרענעץ פֿון פֿריילאָנד;
זאָגט „האַלט“,
דו קענסט ווייטער ניט גיין!"

ENGLISH TRANSLATION

O Ellis Island,
You border of free land;
How big and terrible you are!
Such outrages
Are only known by demons,
You freely torment the tormented.
We came with our troubles,
The sea barely crossed,
The goddess of freedom** caught in sight,
Here comes Ellis Island
The border of free land,
Saying, "Halt
You cannot go any further!"

* Dialect variation "rikhes" allows rhyme

** The Statue of Liberty

MY AMERICA | מיין אַמעריקע

Our New Hymn — אונדזער נייע הימנע

Words by Morris Rosenfeld — ווערטער פֿון מאָריס ראָזענפֿעלד

Music by Henry A. Russotto — ה. רוֹסאָטאָ

TRANSLITERATION

A bentshung dir du, naye velt!
Dayn shvel af frayhayt iz geshtelt.
Amerike! Ikh hob dikh lib!
Un zogst du mir: "dayn lebn gib!
Ikh darf dayn mut, ikh darf dayn blut!"
Zolst du dos hobn di minut!
Ikh freg dikh nit: tsu vos? Tsvu ven? —
Vos du farlangst, dos zol geshen.

(Refren)

Dayn vuntsh iz heylik, dayn gebot
Iz glaykh mir vi der vuntsh fun got.
Mit dir in fridn un in krig,
Du hoykhgebenshte frayhayts-vig!
Ikh bin mit dir, mit dir, mit dir,
Yo, du bist gut genug far mir!

ORIGINAL YIDDISH

אַ בענטשונג דיר דו, נייע וועלט!
דיין שוועל אויף פֿרייהייט איז געשטעלט.
אַמעריקע! איך האָב דיר ליב!
און זאָגסט דו מיר: "דיין לעבן גיב!
איך דאַרף דײַן מוט, איך דאַרף דײַן בלוט!"
זאָלסט דו דאָס האָבן די מינוט!
איך פֿרעג דיר ניט: צו וואָס? צו ווען? —
וואָס דו פֿאַרלאַנגסט, דאָס זאָל געשען.

(רעפֿרען)

דיין ווונטש איז הייליק, דיין געבאָט
איז גלייך מיר ווי דער ווונטש פֿון גאָט.
מיט דיר אין פֿרידן און אין קריג,
דו הויכגעבענשטע פֿרייהייטס־וויג!
איך בין מיט דיר, מיט דיר, מיט דיר,
יא, דו ביסט גוט גענוג פֿאַר מיר!

ENGLISH TRANSLATION

A blessing for you, new world!
Your threshold stands on freedom.
America! I love you!
And say to me: "give your life!
I need your courage, I need your blood!"
You'll have it this minute!
I won't ask you why or wherefore —
Whatever you require, so it will be.

(Refrain)

Your wish is holy, your request
Is the same to me as the wish of God.
With you in peace and strife,
You most blessed cradle of freedom!
I am with you, with you, with you,
Yes, you are good enough for me!

(Full song features 2 more verses)

LONG LIVE COLUMBUS | לעבן זאל קאלומבוס

Music by Perlmutter & Wohl — מוזיק פֿון פּערלמוטער און וואָל

Words by Boris Thomashefsky — ווערטער פֿון באָריס טאַמאַשעווסקי

TRANSLITERATION

Amerike a medinale
A mekhaye kh'lebn.
Es rut af ir di shkhinele;
Mir zoln azoy lebn.
Milkhomes, biksn, mentshnblut
Darfn mir af tsores.
A gubernator darf men nit,
A keyser af kapores.
Oy, s'iz gut,
Zingt zhe ale mit:

Oy, lebn zol kolumbus,
Trinkt briderlekh le'khayim!
Oy lebn zol kolumbus
Nor far dem land dem nayem!
Zayt tsufridn,
Gleybt nit in di trombes.
Shrayt zhe yidn:
Lebn zol kolumbus!

ORIGINAL YIDDISH

אַמעריקע אַ מדינהלע
אַ מחיה כ'לעבן
עס רוט אויף איר אַ שכינהלע
מיר זאלן אזוי לעבן
מלחמות, ביקסן, מענטשנבלוט
דאַרפֿן מיר אויף צורות.
אַ גובערנאַטאָר דאַרף מען ניט,
אַ קייסער אויף כפרות.
אוי, ס'איז גוט,
זינגט זשע אַלע מיט:

אוי, לעבן זאל קאלאָמבוס,
טרינקט ברידערלעך לחיים!
אוי, לעבן זאל קאלאָמבוס,
נאָר פֿאַר דעם לאַנד דעם נײַעם!
זײַט צופֿרידן,
גלייבט ניט אין די טראָמבעס.
שרײַט זשע יידן:
לעבן זאל קאלאָמבוס!

ENGLISH TRANSLATION

America a dear country
Life is great.
The divine rests on her;
We should all live like this.
Wars, guns, bloodshed
We need them like we need troubles.
No one needs a ruler,
No use for an emperor.
Oh, it's good,
Everyone sing along:

Oh, long live Columbus!
Brothers, drink a toast to life—*l'chaim!*
Oh, long live Columbus
For discovering this new land!
Be merry!
Pay no heed to the grumblers.
Jews, shout:
Long live Columbus!

(Full song features 2 more verses)

MY LITTLE BOY | מיין יינגעלע

Words by Morris Rosenfeld — ווערטער פֿון מאָריס ראָזענפֿעלד

TRANSLITERATION

Ikh hob a kleynem yingele,
A zunele gor fayn.
Ven ikh derze im, dakht zikh mir,
Di gantse velt iz mayn!

Nor zeltn, zeltn ze ikh im,
Mayn sheynem, ven er vakht,
Ikh tref im imer shlofndik,
Ikh ze im nor bay nakht.

Di arbet traybt mikh fri aroys,
Un lozt mikh shpet tsurik.
O, fremd iz mir mayn eygn layb,
O, fremd mayn kinds a blik.

Ikh kum tseklemterheyt aheym,
In fintsternish gehilt,
Mayn bleykhe froy dertseylt mir bald,
Vi fayn dos kind zikh shpilt.

Ikh shtey bay zayn gelegerl
Un her, un ze, un sha!
A troyrn bavegt di lipelekh:
O, vu iz, vu iz pa?

Ikh kush di bloye eygelekh;
Zey efenen zikh, o, kind!
Zey zeen mikh, zey zeen mikh
Un shlisn zikh geshvind.

Do shteyt dayn papa, tayerer,
A penele dir na!
A troyrn bavegt di lipelekh:
O vu iz, vu iz Pa?

ORIGINAL YIDDISH

איך האָב אַ קליינעם יינגעלע,
א זונעלע גאָר פֿיין.
ווען איך דערזע אים, דאַכט זיך מיר,
די גאַנצע וועלט איז מיין.

נאָר זעלטן, זעלטן, זע איך אים,
מיין שיינעם, ווען ער וואַכט,
איך טרעף אים אימער שלאָפֿנדיק,
איך זע אים נאָר ביי נאַכט.

די אַרבעט טרייבט מיך פֿרי אַרויס,
און לאָזט מיך שפעט צוריק.
אָ, פֿרעמד איז מיר מיין אייגן לייב,
אָ, פֿרעמד מיין קינדס אַ בליק.

איך קום צעקלעמטערהייט אַהיים,
אין פֿינצערנישט געהילט,
מיין בלייכע פֿרוי דערציילט מיר באַלד,
ווי פֿיין דאָס קינד זיך שפּילט.

איך שטיי ביי זיין געלעגערל
און הער און זע און שאַ!
אַ טרוים באַוועגט די ליפעלעך:
אָ, וווּ איז, וווּ איז פֿאַ?

איך קוש די בלויע אייגעלעך;
זיי עפֿענען זיך, אַ קינד!
זיי זעען מיר, זיי זעען מיך
און שליסן זיך געשווינד.

דאָ שטייט דיין פֿאַפֿאַ, טייערער,
אַ פענעלע דיר נאָ!
אַ טרוים באַוועגט די ליפעלעך:
אָ, וווּ איז, וווּ איז פֿאַ?

continued on next page

Ikh blayb tseveytugt un tseklemt,
Farbitert un ikh kler:
Ven du ervakhst amol, mayn kind,
Gefinstu mikh nit mer...

איך בלייב צעווייטאָגט און צעקלעמט,
פאַרביטערט, און איך קלער:
ווען דו ערוואַכסט אַמאָל, מיין קינד,
געפֿינסטו מיך ניט מער.

ENGLISH TRANSLATION

I have a little boy,
Such a fine son!
When I look at him, it seems to me
That the whole world is mine!

It's seldom though that I see him,
My beauty, when he's awake.
I always find him sleeping,
I see him only at night.

My job drives me out early,
And lets me back in late.
O, foreign is my own body,
My own child's looks.

I come distressed homeward,
Cloaked in darkness,
My pale wife soon tells me,
How nicely the child plays.

I stand beside his little bed
And listen, and look, and quiet...
A dream compels his lips:
"Oh where, oh where is Pa?"

I kiss the little blue eyes.
They open, o child!
They open for me, they open for me!
And close quickly.

Here stands your papa, dear one,
Here's a penny for you!
A dream compels his lips:
"Oh where, oh where is Pa?"

I wait distressed and dejected
Embittered and I think:
Sometime when you wake up, my child,
You won't find me here anymore.

THE NEW YORKER TEARS | די ניו־יאָרקער טרערן

Words and Music by H. Altman — אַלטמאַן ה. ווערטער און מוזיק פֿון
Arranged by Joseph Rumshinsky

TRANSLITERATION

In nyu-york kokht nor vi a keslgrub
Es rasht un es rudert gor un afher
Fil mentshn zet ir geyn um trib
Oft mol gefint ir bay mentshn a trer
Oy umglikn trefn do af yedn shrit
Un dokh vert dos gehenem nokh frayland genent
A familye shtelt men aroys do in shtrit
Vayl zey kenen nit pinktlekh batsoln dem rent
Es regnet es gist, di trern es flist
Un zey zitsn nebekh farfinstert farvist

(refren)

Ot dos iz di nyu-yorker trern
Vos kenen keyn mol nit afhern
A krekhts a geshrey, a zifts un a vey
Dos kent ir nor imer do hern
Dos iz shoyrn nit nay, vi ir geyt nor farbay
Zet ir di nyu-yorker trern

ORIGINAL YIDDISH

אין ניו־יאָרק קאָכט נאָר ווי אַ קעסלגרוּב
עס ראָשט און עס רודערט גאָר אָן אויפֿהער
פֿיל מענטשן זעט איר גיין אום טריב
אָפֿט מאָל געפֿינט איר בײַ מענטשן אַ טרער
אוי אומגליקן טרעפֿן דאָ אויף יעדן שריט
און דאָך ווערט דאָס גיהנום נאָך פֿרײַלאַנד גענענט
אַ פֿאַמיליע שטעלט מען אַרויס דאָ אין שטריט
ווייל זיי קענען ניט פֿינקטלעך באַצאָלן דעם רענט
עס רעגענט עס גיסט, די טרערן עס פֿליסט
און זיי זיצן נעבעך פֿאַרפֿינצערט פֿאַרוויסט

(רעפֿרען)

אָט דאָס זײַנען די ניו־יאָרקער טרערן
דאָס קענען קיין מאָל ניט אויפֿהערן
אַ קרעכטס אַ געשרײַ, אַ זיפֿן און אַ וויי
דאָס קענט איר נאָר אימער דאָ הערן
דאָס איז שוין ניט בײַ, ווי איר גייט נאָר פֿאַרבײַ
זעט איר די ניו־יאָרקער טרערן

ENGLISH TRANSLATION

In New York it's boiling like a whirlwind
It's endlessly tumultuous and noisy
You see many people going about drearily
Often you'll find people crying
Oy, you run into unhappiness here on every step
And hell is approaching the "freeland"
A family stands out here in the street
Because they can't pay their rent on time
It's raining, it's pouring, the tears flow
And they poor things sit devastated, suffering

Such are the New Yorker tears
That can't be stopped
A moan, a cry, a sigh, and an ache
You can always hear it here
It's nothing new
How you go on at death's door
Look at the New Yorker tears

(Full song features 2 more verses)

THE GREENHORN COUSIN | די גרינע קוזינע

Music by Abe Schwartz
Words by Hyman Prizant

TRANSLITERATION

Tsu mir iz gekumen a kuzine,
Sheyn vi gold iz zi geven, di grine.
Bekelekh vi royte pomerantsn,
Fiselekh vos betn zikh tsum tantsn.

Ikh hob zikh gekent mit mayn “neks-dorke,”
Zi hot gehat a “milneri-storke.”
A dzhab hot ikh gekrogn far di grine—
Az lebn zol kolombuses medine!

Es iz shoyrn gegangen a por yorn,
Fun mayn kuzine iz a tel gevorn.
Unter ire bloye sheyne oygn
Shvartse pasn hobn zikh getsoygn.

Itst az ikh bagegn mayn kuzine,
Freg ikh ir: “vos makhstu epes grine?”
Entfert zi mir mit a troyrike mine:
“Aza mazl af kolombuses medine!”

ORIGINAL YIDDISH

צו מיר איז געקומען אַ קוזינע,
שיין ווי גאלד איז זי געווען, די גרינע.
בעקעלעך ווי רויטע פאַמעראַנצן,
פֿיסעלעך וואָס בעטן זיך צום טאַנצן.

איך האָב זיך געקענט מיט מיין “נעקס-דאָרקע,”
זי האָט געהאַט אַ “מילנערי סטאַרקע.”
אַ דזשאַב האָט איך געקראָגן פֿאַר די גרינע—
אַז לעבן זאָל קאָלאָמבוסעס מדינה!

עס איז שוין געגאַנגען אַ פֿאַר יאָרן,
פֿון מיין קוזינע איז אַ טעל געוואָרן.
אונטער אירע בלויע שיינע אויגן,
שוואַרצע פֿאַסן האָבן זיך געצויגן.

איצט אַז איך באַגעגן מיין קוזינע,
פֿרעג איך איר: “וואָס מאַכסטו עפעס גרינע?”
ענטפֿערט זי מיר מיט אַ טרויריקע מינע,
אַזאַ מזל אויף קאָלאָמבוסעס מדינה!

ENGLISH TRANSLATION

My cousin came over here.
She was beautiful as gold, the “greenhorn.”
Her cheeks were rosy like blood oranges;
Her feet were just begging to dance.

I went to the lady next door,
Who has a little millinery store.
I got my greenhorn cousin a job there—
So long live Columbus’s land!

Many years have since passed,
My cousin has turned into a wreck.
Under her blue, beautiful eyes
Black bags have appeared.

Nowadays, when I meet my cousin
I ask her, “What’s doing, greenhorn?”
She answers me with sadness,
Such luck in Columbus’s land.

(Full song features additional verses)

I LONG FOR THE EAST SIDE OF LONG AGO

איך בענק נאך דער איסט סייד פֿון אַמאָל

Music by Alexander Olshanetsky

Words by Jacob Jacobs

TRANSLITERATION

Yidn flegn kumen fun der gantser velt
In der ist sayd
Bald fun keshl-gardn hot zikh yeder opgeshtelt
In der ist sayd.
Dort flegt men ale grine ufnemen zeyer fayn
Fun der shif zey firn glaykh in bod arayn
Nokh dem vi s'hobn gevashn zikh dem haldz
Bald hot men zey traktirt mit biter salts

(Korus)

Ikh benk nokh der ist sayd fun amol
Vi alts hot geblit gor on a tsol
Ayeder hot geredt nor yidish dort
Zikh gekvikt mit yedn vort
S'iz geven punkt vi in erets-yisroel
Ir meg't zikh voynen in raykhkayt nokh vi
Git es aykh baym harts a tsi
S'benkt zikh nokh der ist sayd fun amol.

ORIGINAL YIDDISH

יידן פֿלעגן קומען פֿון דער גאַנצער וועלט
אין דער איסט סייד
באַלד פֿון קעסל גאַרדן, האָט זיך יעדער אָפּגעשטעלט
אין דער איסט סייד.
דאָרט פֿלעגט מען אַלע גרינע אויפֿנעמען זייער פֿיין
פֿון דער שיף זיי פֿירן גלייך אין באַד אַרײַן
נאָך דעם ווי ס'האַבן געוואָשן זיך דעם האַלדז
באַלד האָט מען זיי טראַקטירט מיט ביטער זאַלץ.

(קאָרוס)

איך בענק נאָך דער איסט סייד פֿון אַמאָל
ווי אַלץ האָט געבליט גאָר אָן אַ צאַל
איעדער האָט גערעדט גאָר ייִדיש דאָרט
זיך געקוויקט מיט יעדן וואָרט.
ס'איז געווען פֿונקט ווי אין ארץ ישראל
איר מעגט זיך וווינען אין רייכקייט נאָך ווי
גיט עס אייך ביים האַרץ אַ צי
ס'בענקט זיך נאָך דער איסט סייד פֿון אַמאָל.

ENGLISH TRANSLATION

Jews used to come from the whole world
To the East Side
Straight from Castle Garden everyone stopped
In the East Side
There people would attract all of the greenhorns
From the ship they would go
straight to the bathhouse
After they had washed their neck
They'd be treated with bitter salts.

(Chorus)

I long for the East Side of long ago
How everything flourished without measure
Everyone spoke Yiddish there
And enjoyed every word
It was just like the Land of Israel
You could live in wealth
It's giving your heart a tug
It longs for the East Side of long ago.

IN A DARK BLUE NIGHT | אין אַ טונקל בלויער נאַכט

ALEX WEISER — אַלעקס ווייזער

EVENING | אָוונט

Morris Rosenfeld — מאָריס ראָזענפֿעלד

TRANSLITERATION

Af di palisadn rut di zun,
Varfndik ir letstn, zisn blik
Dem farlozenem hodson, velkher ligt
In zayn kalter zilber-bet fartrakht,
Murmlendik an umetik "gut nakht."

Gute nakht dir, likht-printsessin, shtum
Vi a yugnt-kholem in di berg
Zinkstu, nemendik mit zikh di freyd!
Laykhtndik fargeystu in dayn prakht,
Lozndik di velt aley — gut nakht!

Bald blaybt iber nokh a royter flek
Afn horizont vi blut, a shmerts
Veht zikh oys in mayrev un a vey
Vigt di felder shleferdik un zakht
Un es sheptshet umetum: "gut nakht"...

ORIGINAL YIDDISH

אויף די פאַליסאַדן רוט די זון,
וואַרפֿנדיק איר לעצטן, זיסן בליק
דעם פֿאַרלאָזענעם האַדסאָן, וועלכער ליגט
אין זײַן קאַלטער זילבער-בעט פֿאַרטראַכט,
מורמלענדיק אָן אומעטיק „גוט נאַכט“.

גוטע נאַכט דיר, ליכט־פּרײַנצעסין, שטום
ווי אַ יוגנט־חלום אין די בערג
זינקסטו, נעמענדיק מיט זיך די פֿרייד!
לייכטנדיק פֿאַרגייסטו אין דײַן פֿראַכט,
לאַזנדיק די וועלט אַליין — גוט נאַכט!

באַלד בלייבט איבער נאָר אַ רויטער פֿלעק
אויפֿן האַריזאָנט ווי בלוט, אַ שמערץ
וועבט זיך אויס אין מערבֿ און אַ וויי
וויגט די פֿעלדער שלעפֿערדיק און זאַכט
און עס שעפטשעט אומעטום: „גוט נאַכט“...

ENGLISH TRANSLATION

The Sun rests on the Palisades
casting her last, sweet glance
to the forlorn Hudson, which lies
in its cold silver-bed lost in thought,
murmuring a lonely "good night."

Good night to you, princess of light, silent
as a dream of youth on the shore
you're sinking, taking joy with you!
Luminously setting in your splendor,
leaving the world alone — good night!

Soon only a red spot remains
on the horizon like blood, an ache
takes shape in the West and a pain
rocks the fields sleepy and calm
and whispers everywhere: "good night"...

BROADWAY EVENING | בראָדוויי אָוונט

Anna Margolin — אַננאַ מאַרגאָלין

TRANSLITERATION

Der ovnt blit. Di gas roysht hel vi toyznt kvaln.
Es shvimm fayern aroyf fun zunshtoyb un koraln.
Vitrines — flamendike heyln. Vaserfaln
Fun tifn samet, zaydns shver un kil.
Un mentshn in umendlekhn kadril
Bagegenen zikh un vern vu farfaln.
Un s'zukhn oygn, oygn, zingen, lakhn,
Ober mir dakht, es knien ale zakhn.

Bloy blit dem vint. Bloye shotns faln.
Es flit a kar farbay af lange shvartse shtraln.
A reklame shnaydt zikh ayn in himl vi a shverd.
Un shtimen shorkhn, kushn zikh, i yo i nit derhert,
Un viklen zikh aroyf vi likhtike spiraln.
Un oygn zukhn, oygn zingen, lakhn.
Ober mir dakht, es iz a troyern, es iz dos
letste vakhn,
Di letste sho fun gezegen mit der erd.

ORIGINAL YIDDISH

דער אָוונט בליט. די גאַס רוישט העל ווי טויזנט קוואַלן.
עס שווימען פֿייערן אַרויף פֿון זונשטויב און קאָראַלן.
וויטרינעס־פֿלאַמענדיקע היילן. וואַסערפֿאַלן
פֿון טיפֿן סאַמעט, זיידנס שווער און קיל.
און מענטשן אין אומענדלעכן קאַדרייל
באַגעגענען זיך און ווערן וווּ פֿאַרפֿאַלן.
און ס'זוכן אויגן, אויגן, זינגען, לאַכן,
אַבער מיר דאַכט, עס קניען אַלע זאַכן.

בלוי בליט דעם ווינט. בלויע שאַטנס פֿאַלן.
עס פֿליט אַ קאַר פֿאַרביי אויף לאַנגע שוואַרצע שטראַלן.
אַ רעקלאַמע שניידט זיך איין אין הימל ווי אַ שווערד.
און שטימען שאַרכן, קושן זיך, אי יאָ אי ניט דערהערט,
און וויקלען זיך אַרויף ווי ליכטיקע ספּיראַלן.
און אויגן זוכן, אויגן זינגען, לאַכן.
אַבער מיר דאַכט, עס איז אַ טרויערן, עס איז דאָס
לעצטע וואַכן,
די לעצטע שעה פֿון געזעגענען מיט דער ערד.

ENGLISH TRANSLATION

The evening blooms. The street rustles
bright as a thousand springs.
Fires swim up from sundust and coral.
Shop windows — fiery caves. Cascades
of deep velvet, silks heavy and cool.
And people in an endless quadrille,
meeting each other and losing themselves.
And there are searching eyes, eyes singing, laughing,
but to me, everything is kneeling.

The wind blossoms blue. Blue shadows fall.
A car soars by on long black rays.
A billboard takes shape in heaven like a sword.
And voices rustle kissing each
other, heard and unheard,
and wind upward together like spirals of light.
And eyes searching, eyes singing, laughing.
But to me it's tragic: the last watch,
the final hour of farewell on the earth.

NEW YORK | ניו־יאָרק

Naftali Gross — נפתלי גראָס

TRANSLITERATION

Vi di shtern af dem himl
In a tunkl-bloyer nakht,
Tsindn dayne gasn zikh,
Tsindn dayne turems zikh
Groyse royshndike shtot.
Tsindn dayne turems zikh,
Tsindn dayne fentster zikh,
Tsindn vi di shtern zikh
In a tunkl bloyer nakht.

ORIGINAL YIDDISH

ווי די שטערן אויף דעם הימל
אין אַ טונקל-בלויער נאַכט,
צינדן דײַנע גאַסן זיך,
צינדן דײַנע טורעמס זיך
גרויסע רוישנדיקע שטאָט.
צינדן דײַנע טורעמס זיך,
צינדן דײַנע פֿענצטער זיך,
צינדן ווי די שטערן זיך
אין אַ טונקל בלויער נאַכט.

ENGLISH TRANSLATION

Like the stars in heaven
in the dark blue night,
illuminating your streets,
illuminating your towers
great noisy city.
Illuminating your towers,
illuminating your windows,
illuminating like the stars
in a dark blue night.

NEW YORK EVENING BY THE HUDSON SHORE

ניו־יאָרק בײַנאַכט בײַ די ברעגן פֿון האַדסאָן

Celia Dropkin — ציליע דראָפּקין

TRANSLITERATION

In di kamern fun dayne volkn-kratsers
Rint gildener honik, — dos likht,
Durkh di milyonen fentster,
Vi durkh di kamern fun gigantishe honiknestn,
Zet men dem gildenem honik,
Dem mentshns honik, dos likht.
Rizike binen hobn geboyt do zeyere binshtokn,
A vald fun binshtokn,
Un iberfult zey mit honik,
Mentshlekhon honik, — dos likht.
Shvarts vi pekh, iz der hodson baynakht,
Un der honik shtromt ahin,
Un shlingt dem pekh bay di bregn fun nyu-york.

*

**

Beymer azelkhe mit gildene frukht,
A vald mit gildene frukht,
Rizike tsedern,
Bahongen mit lamtern.

ORIGINAL YIDDISH

און די קאַמערן פֿון דיִינע וואָלקן־קראַצערס
רינט גילדענער האָניק, — דאָס ליכט,
דורך די מיליאָנען פֿענצטער,
ווי דורך די קאַמערן פֿון גיגאַנטישע האָניק־נעסטן,
זעט מען דעם גילדענעם האָניק,
דעם מענטשנס האָניק, דאָס ליכט.
ריזיקע בינען האָבן געבויט דאָ זייערע בינשטאַקן,
אַ וואַלד פֿון בינשטאַקן,
און איבערפֿולט זיי מיט האָניק,
מענטשלעכן האָניק, — דאָס ליכט.
שוואַרץ ווי פּעך, איז דער האַדסאָן בײַנאַכט,
און דער האָניק שטראָמט אַהין,
און שלינגט דעם פּעך בײַ די ברעגן פֿון ניו־יאָרק.

*

**

בױמער אַזעלכע מיט גילדענע פֿרוכט,
אַ וואַלד מיט גילדענע פֿרוכט,
ריזיקע צעדערן,
באַהאָנגען מיט לאַמטערן.

ENGLISH TRANSLATION

In the rooms of your skyscrapers
golden honey runs — the light,
through the millions of windows,
as if through the rooms of a gigantic honey-comb,
you can see the golden honey,
the honey of mankind, the light.
Giant bees have built their beehives here,
a forest of beehives,
and overfilled them with honey,
mankind's honey, — the light.

The Hudson is pitch black at night,
and the honey flows over there,
and engulfs the blackness of the
shores of New York.

*

**

Such trees with golden fruit,
a forest with golden fruit,
giant cedars,
covered with hanging streetlights.

NIGHT REFLEX | נאַכט־רעפֿלעקס

Reuben Iceland — ראובן אייזלאַנד

TRANSLITERATION

Fun der veykher, flisndiker ovntlekher groykeyt,
Raysn zikh di volkn-kratsers, vi rizn nakete,
Mit fintstere shterns un fayerdike oygn —
A mekhtikn geshrey fun mentshlekhn viln,
Tsu shafn vunder inem vunder fun der velt.
Un vunderlekh-fartsoygn, vi a shvartser
riziker boygn,
Shpant zikh baykhik-shtayf a brik fun berg tsu berg
Iber a shvartsn taykh.
Un lebn, ongeshtrengt fun teg,
Un troymen, oysgetsoybert in di nekht,
Flisn goldik durkh shtolene odern
Fun vunder tsu vunder,
Vu mentshn hobn fenster in himl ongetsundn.

ORIGINAL YIDDISH

פֿון דער ווייכער, פֿליסנדיקער אָוונטלעכער גרויקייט,
רייטן זיך די וואָלקן־קראַצערס, ווי ריזן נאַקעטע,
מיט פֿינצטערע שטערנס און פֿייערדיקע אויגן —
אַ מעכטיק געשריי פֿון מענטשלעכן ווילן,
צו שאַפֿן ווונדער אינעם ווונדער פֿון דער וועלט.
און ווונדערלעך־פֿאַרצויגן, ווי אַ שוואַרצער
ריזיקער בויגן,
שפּאַנט זיך ביי־כיק־שטייף אַ בריק פֿון בערג צו בערג
איבער אַ שוואַרצן טייך.
און לעבן, אָנגעשטרענגט פֿון טעג,
און טרוימען, אויסגעצויבערט אין די נעכט,
פֿליסן גאָלדיק דורך שטאַלענע אָדערן
פֿון ווונדער צו ווונדער,
ווי מענטשן האָבן פֿענסטער אין הימל אָנגעצונדן.

ENGLISH TRANSLATION

Against the gentle, flowing gray of evening,
the skyscrapers argue, like naked giants,
with dark brows and fiery eyes —
a mighty cry of the human desire,
to build wonder within the wonder of the world.
And wonder-veiled, like a giant black bow
a bridge stretches curved-taut, from shore to shore
over a black river.
And life, drained from days
and dreams, enchanted in the nights,
flow golden through steel veins
from wonder to wonder,
where people have illuminated a window to heaven.

TO ME YOU'RE BEAUTIFUL | ביי מיר ביסטו שיין

Music by Sholem Secunda

Words by Jacob Jacobs

TRANSLITERATION

Er:

Ven du zolst zayn shvarts vi a toter,

Ven du host oygn vi bay a koter,

Un ven du hinkst tsu bislekh

Host hiltserne fislekh, —

Zog ikh, “dos art mikh nit.”

Un ven du host a narishn shmeykhl,

Un ven du host vayzoses seykh,

Ven du bist vild vi an indyaner,

Bist afile a galitsyaner —

Zog ikh, “dos art mikh nit.”

Zi:

Zog mir vi erklerstu dos?

Er:

Kh'vel dir zogn shoyn farvos:

Beyde:

Vayl bay mir bistu sheyn,

Bay mir hostu kheyn,

Bay mir bistu eyner af der velt.

Bay mir bistu gut,

Bay mir hostu “it,”

Bay mir bistu tayerer fun gelt.

Fil sheyne meydlekh hobn shoyn gevolt nemen mikh.

Un fun zey ale oysgeklibn hob ikh nor dikh.

Vayl bay mir bistu sheyn,

Bay mir hostu kheyn,

Bay mir bistu eyner af der velt.

ORIGINAL YIDDISH

ער:

ווען דו זאלסט זיין שוואַרץ ווי אַ טאָטער

ווען דו האָסט אויגן ווי אַ קאָטער,

און ווען דו הינקסט צו ביסלעך

האָסט הילצערנע פֿיסלעך, —

זאָג איך דאָס אַרט מיך ניט.

און ווען דו האָסט אַ נאַרישן שמייכל,

און ווען דו האָסט ויזתהס שכל,

ווען דו ביסט ווילד ווי אַן אינדיאַנדער

ביסט אפֿילו אַ גאַליציאַנער —

זאָג איך דאָס אַרט מיך ניט.

זי:

זאָג מיר ווי ערקלערסטו דאָס?

ער:

כ'וועל דיר זאָגן שוין פֿאַרוואָס:

ביידע:

ווייל ביי מיר ביסטו שיין,

ביי מיר האָסטו חן,

ביי מיר ביסטו איינער אויף דער וועלט.

ביי מיר ביסטו גוט

ביי מיר ביסטו “איט”

ביי מיר ביסטו טייערער פֿון געלט

פֿיל שיינע מיידלעך האָבן שוין געוואָלט נעמען מיך.

און פֿון זיי אַלע אויסגעקליבן האָב איך נאָר דיק.

ווייל ביי מיר ביסטו שיין,

ביי מיר האָסטו חן,

ביי מיר ביסטו איינער אויף דער וועלט.

continued on next page

ENGLISH TRANSLATION

Him:

Even if you had a Tatar complexion,
Even if you had tomcat eyes,
And even if you had a little limp,
Or had wooden legs,
I would say, "It doesn't bother me."

Even if you had a foolish smile,
Or had the wits of Vayoze*,
Even if you were a wild Indian,
Or even a Galician Jew,
I'd say, "It doesn't bother me."

Her:

"Tell me, how do you explain it?"

Him:

Okay, I'll tell you why:

Both:

Because to me you're beautiful,
to me you have grace,
to me you're one of a kind.
To me you're great,
to me you have "it,"
to me you're more precious than gold.
Many beautiful girls have wanted me,
and from all of them I chose only you.
Because to me you're beautiful,
to me you have grace,
to me you're one of a kind.

*Haman's simpleton youngest son from the story of Esther

ABOUT THE PERFORMERS

ELIZA BAGG is a Los Angeles-based experimental musician, working primarily as a vocalist in the field of contemporary classical music along with producing her own work. She has collaborated across genres with prominent experimental artists ranging from performing in Meredith Monk's opera *Atlas* with the Los Angeles Philharmonic to touring regularly as a member of Roomful of Teeth, playing the role of Ape in Michael Gordon's *Acquanetta*, singing chamber motets by John Zorn, or working collaboratively with Ted Hearne on his theatrical song cycle *Dorothea*. Her singing has been called "ethereal" by *The New York Times* and "gossamer" by *The New Yorker*. Bagg has performed as a soloist in new music projects with major symphonies including the Chicago Symphony, the New York Philharmonic, the Los Angeles Philharmonic, the North Carolina Symphony, and the San Francisco Symphony, and has performed at venues around the world from Walt Disney Hall and Carnegie Hall to the Kitchen and Iceland Airwaves. Bagg's sweeping, ethereal avant-pop project, *Lisel*, is grounded in her extensive career as a vocalist of Renaissance, Baroque and minimalist/post-minimalist singing styles. Bagg has received particular recognition for her use of extended vocal techniques and unique vocal sound, which *Pitchfork* compared to "a lovelorn alien reaching out from the farthest reaches of the galaxy."

PAUL KEREKES is a composer/pianist from Long Island, NY who often confronts and blurs the space between composition and performance. As co-founding member of Grand Band – a piano sextet described by the *New York Times* as a "new-music supergroup" – and Invisible Anatomy – an "otherworldly and uncanny" (*Village Voice*) composer-performer ensemble/collective that's "shedding labels" (*Yale Alumni Magazine*) – most of his projects engage and unify these sometimes-disparate worlds. Paul has also had the privilege of hearing his music performed by many outstanding ensembles, including the American Composers Orchestra, Da Capo Chamber Players, New Morse Code, guitarist Trevor Babb, Thin Edge New Music Collective, Real Loud, and Play, and Exceptet in such venues as Merkin Hall, (le) poisson rouge, The DiMenna Center, Roulette, Spectrum, and Symphony Space. His compositions and playing have been featured on NPR's *Performance Today*, WQXR's Q2 series, and released on major recording labels such as New Amsterdam Records, Innova, New Focus, and Naxos. He is a recipient of the Morton Gould Young Composer Award from ASCAP, the JFund Award from the American Composer's Forum, and the Walter Hinrichsen Award from the Academy of Arts and Letters. Paul has also been on the music faculty at Sarah Lawrence College since 2015.

SPECIAL THANKS TO

Alix Brandwein
Stefanie Halpern
Jessica Podhorcer
Annie Polland

We tell the stories of working-class tenement residents, who moved to New York City from other countries and other parts of the country. Their work helped build the city and nation, and their stories help us understand our history. While textbooks often overlook the stories of ordinary people, our tours immerse visitors in the tenement hallways, kitchens and parlors where families carved out new lives. We share primary sources and research that helps us explore the stories of tenement families. Public programs, curricula and our Your Story Our Story website continue the conversation, using our stories as points of departure to connect the past to present.

We aim to build an inclusive and expansive American identity and believe that the exploration of our complex history—one with moments of both inclusion and exclusion—helps prepare us to recognize and discuss today’s complex issues with empathy and nuance.

tenement.org

The YIVO Institute for Jewish Research is dedicated to the preservation and study of the history and culture of East European Jewry worldwide. For nearly a century, YIVO has pioneered new forms of Jewish scholarship, research, education, and cultural expression. Our public programs and exhibitions, as well as online and on-site courses, extend our global outreach and enable us to share our vast resources. The YIVO Archives contains more than 23 million original items and YIVO’s Library has over 400,000 volumes—the single largest resource for such study in the world.

yivo.org